

Monumentnummer*: 521996

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 11 december 2001
Kadaster deel/nr 82920/84

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Toldijk		Bronckhorst		Gelderland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Beekstraat	16			7227 NC	Toldijk		
Beekstraat	14			7227 NC	Toldijk		
Beekstraat	12			7227 NC	Toldijk		
Kadastrale gemeente*		Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel	
Steenderen		R	475	A8			
Steenderen		R	475	A9			
Steenderen		R	475	A10			
Steenderen		R	475	A11			
Steenderen		R	475	A12			
Steenderen		R				465	

Omschrijving**

Inleiding

De T-BOERDERIJ "De Til" met aangebouwde bijschuur, tussenlid, vaaltschuur en pomp is gesitueerd ten zuidoosten van de plaats Toldijk aan het noordelijk deel van de Beekstraat. De boerderij vormt een belangrijk historisch onderdeel aan de rand van de Kleine Beek in de Reigersvoortse weilanden. De boerderij dateert overwegend uit de tweede helft van de negentiende eeuw. De vrijwel oorspronkelijke bebouwing is qua hoofdvorm, detaillering en materiaalgebruik gaaf bewaard gebleven. Opvallend voor de boerderij is het aan elkaar gegroeide karakter van het achterhuis en de bijschuren. Het geheel is gesitueerd binnen een verhoogd, grotendeels oorspronkelijk bewaard erf, voorzien van diverse leilinden en kastanjabomen. Het voorerf heeft achter een grindpad een aflopend

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gazon. Tussen grindpad en gazon bevinden zich drie leilinden. Rechts van het gazon bevindt zich een voormalige moestuin. Voor de voorgevel van de bijschuur bevindt zich een waterpomp. Achter de boerderij bevindt zich een schuurberg welke als gevolg van zeer ingrijpende wijzigingen niet onder de bescherming valt.

Omschrijving

De oorspronkelijke, aan de linkerkant onderkelderde T-BOERDERIJ heeft één bouwlaag onder een samengesteld dak. Het dwarsgeplaatste VOORHUIS is voorzien van een met riet gedekt schilddak waarvan de nok is belegd met gesmoorde nokvorsten. Op de nok zijn twee gemetselde schoorstenen aangebracht. Het aangekapte, aan de achterzijde afgewolfd zadeldak van het ACHTERHUIS is deels gedekt met riet en deels met gesmoorde Tuiles du Nord pannen. De nok van het achterhuis is belegd met keramische vorsten. Het linker dakschild van het achterhuis is ten behoeve van na de eeuwwisseling toegevoegd, platgedekt, tussenlid voor een deel verwijderd. De BIJSCHUUR is voorzien van een afgewolfd zadeldak, deels gedekt door riet en deels gedekt met gesmoorde Hollandse pannen. De nok is aangesmeerd met cement. Het rechter dakschild is deels verwijderd ten behoeve van het genoemde tussenlid tussen het achterhuis en de bijschuur. De aan de wegzijde aangebouwde L-vormige VARKENSSTAL is voorzien van een samengesteld dak met gesmoorde Hollandse pannen. De BOERDERIJ heeft in kruisverband gemetselde baksteengevels en een gedeeltelijk omlopende, gepleisterde plint ter plaatse van het voorhuis. Het rechthoekige VOORHUIS heeft een met riet gedekt schilddak met twee schoorstenen op de nok en een asymmetrisch ingedeelde voorgevel. Links in deze gevel bevindt zich een 6-ruits opkamerraam boven een getralied kelderraam. Rechts daarvan bevinden zich drie 6-ruits schuiframen met daartussen een paneel deur in een kozijn met een enkelruits bovenlicht. Voor de ingang bevindt zich een betegeld stoepje. De schuiframen zijn voorzien van luiken. De raam- en deuropeningen zijn afgesloten met anderhalf steens strekken en gecementeerde lekdorpels. Ter plaatse van de balklagen zijn zeven eenvoudige ankers zichtbaar. Direct onder de dakrand bevindt zich in de voorgevel een klein vierkant zoldervenster met een 4-ruits raam. De rechter zijgevel van het voorhuis heeft in het midden een 6-ruits schuifraam met luiken. Daarboven bevindt zich een klein vierkant zoldervenster met een 4-ruits raam en een luik. Rechts van het schuifraam bevindt zich een in de twintigste eeuw aangebracht deurkozijn met zijlichten en een afsluitende rollaag. De linker gevel van het voorhuis heeft boven elkaar een vierkant getralied keldervenster, een 6-ruits schuifraam met luiken en een klein vierkant zoldervenster met een 4-ruits raam. Direct achter het voorhuis sluit een aangebouwde L-vormige varkensschuur aan. De zijgevels van het ACHTERHUIS van de boerderij zijn deels gewijzigd en worden aan het zicht onttrokken door de aangebouwde bijgebouwen. De ACHTERGEVEL van de boerderij had oorspronkelijk de traditionele indeling, bestaande uit een centrale dubbele deeldeur met naar binnen draaiende deuren, twee rondboogvormig afgesloten ijzeren ramen aan weerszijden, twee ronde gietijzeren raampjes en twee getoogde staldeurtjes. Ten behoeve van een vermoedelijk in de vroege twintigste eeuw aangebracht tussenlid zijn het staldeurtje en het ronde raampje links vervangen. In het metselwerk van de achtergevel zijn diverse herstellingen zichtbaar. Aan de wegzijde is tegen de boerderij een L-vormige VARKENSCHUUR gebouwd. Het schuurgedeelte van deze aanbouw bevindt zich parallel naast het achterhuis van de boerderij. De aanbouw heeft een aangekapte zadeldak en is belegd met gesmoorde Hollandse pannen. Het tussenlid tussen boerderij en schuur bevat aan de voorzijde een opgeklampte, segmentboogvormige staldeur. Aan beide zijden wordt de staldeur geflankeerd door een 4-ruits schuifraam, afgesloten met een halfsteens rollaag. De zijgevel van de schuur heeft vier half rond afgesloten, ijzeren stalramen met V-tracering. In de gevel bevinden zich zes muurankers. De achtergevel van de schuur is ooit opnieuw opgemetseld en voorzien van een getoogd staldeurtje, een zolderluik en een rond stalvenster. Links sluit tegen de gevel een verbindingsmuur tussen het achterhuis en de varkensschuur aan. De muur bevat een grote dubbele poort en een klein rond venster. De poort opent op een vaaltplaats, omsloten door de zijgevels van het achterhuis van de boerderij en de tussenlid gevel en de zijgevel van de varkensschuur. Alle gevels zijn aangesmeerd en voorzien van betonramen. De varkensschuurgevels hebben vermoedelijk nog de oorspronkelijke mestluiken. Rechts

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

van de boerderij bevindt zich een negentiende eeuwse BIJSCHUUR die door middel van een gedeeltelijk later aangebracht tussenlid met de boerderij is verbonden. De schuur heeft grotendeels in kruisverband gemetselde baksteengevels en een gedeeltelijk met riet en gesmoorde dakpannen belegd schilddak. De voor- en achterschilden van de daken van boerderij en bijschuur zijn voorzien van uilegaten in de nok. De voorgevel van de bijschuur heeft aan de linkerzijde een deurkozijn, voorzien van een opgeklampte deur met 2-ruits bovenlicht. Het deurkozijn wordt afgesloten door een anderhalfsteens strek. Rechts van het deurkozijn bevindt zich een 6-ruits schuifraam. Het schuifraam wordt afgesloten door een anderhalfsteens strek. Rechts van het schuifraam bevinden zich twee betonvensters. Het metselwerk van de gevel vertoont herstelwerk. HeHddjkdjkkjkj Direct tegen de belendende muur van het voorhuis heeft de gevel een klein 2-ruits schuifraam. De linkerzijgevel van de schuur is tegen de zijgevel van de boerderij gebouwd. De rechterzijgevel heeft vijf getoogde 8-ruits ijzeren stalramen, voorzien van gemetselde lekdorpels en rollagen. Tussen de stalramen heeft de gevel drie opgeklampte staldeuren. Daarnaast bevindt zich ook een recenter aangebrachte staldeur in de gevel. De achtergevel van de bijschuur heeft in het midden een dubbele opgeklampte deeldeur, afgesloten door een segmentboog met een gepleisterde sluitsteen. De deeldeur wordt aan beide zijde geflankeerd door een rondboogvormig afgesloten ijzeren stalraam. Boven de deeldeur heeft de gevel twee muurankers. Tussen het achterhuis en de bijschuur is, vermoedelijk in de vroege twintigste eeuw, een platgedekt tussenlid aangebracht, waarvoor een deel van de oorspronkelijke indeling van de achtergevels werd aangepast. De gevel van het tussenlid heeft op de begane grond naast elkaar twee opgeklampte staldeuren, afgesloten door een rollaag. Aan de rechterzijde bevindt zich een 4-ruits stalraam, afgesloten door een halfsteens segmentboog. Boven beide staldeurtjes bevat de gevel in het midden een opgeklampt zolderluik, afgesloten door een halfsteens segmentboog. Het luik wordt aan beide zijden geflankeerd door een groot 6-ruits ijzeren stalraam. Het INTERIEUR van de boerderij heeft nog grotendeels de oorspronkelijke indeling. Het voorhuis heeft ter weerszijden van de gang een aantal woon- en slaapvertrekken met aan de linker achterzijde een keuken. Links voor bevindt zich nog de oorspronkelijke kelder. Het voorhuis heeft een groot aantal oorspronkelijke interieurelementen bewaard zoals onder andere een terrazzovloer in de hal, houten kozijnen met paneeldeuren, sjabloonschilderingen en schuifdeuren met geëst glas tussen woon- en slaapruijme met een spion tussen slaapruijme en deel. Zowel het achterhuis als de bijschuur hebben drie ankerbalkgebinten boven een deel geflankeerd door grupstallen. De L-vormige varkensschuur heeft nog deels de oorspronkelijke stallen met een aantal paardenstallen.

Waardering

T-BOERDERIJ met BIJSCHUUR, TUSSENID en VARKENSSCHUUR uit de tweede helft van de negentiende eeuw. - van architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een boerderij met een zeldzame historisch gegroeide vorm binnen een grotendeels oorspronkelijke erfstructuur. De boerderij valt op door de zorgvuldige detaillering en de zeldzame groepering van de verschillende bijgebouwen. Het complex is tevens van belang vanwege de daarin nog van belang zijnde interieuronderdelen. - van stedenbouwkundige waarde door de markante situering aan de Beekstraat aan de rand van de Kleine Beek in de Reigersvoortse weilanden. Het complex is van groot belang voor het behoud van de oorspronkelijke karakteristiek van dit gebied. - van cultuurhistorische waarde als goed bewaard voorbeeld van een historisch gegroeid boerderijcomplex in de plaats Toldijk. Het complex geeft een goed beeld van de agrarische ontwikkeling van dit gebied in de tweede helft van de negentiende eeuw.

Hoofdcategorie

Boerderijen, molens en bedrijven

Subcategorie

Boerderij (M)

Functie

Boerderij(M1)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument